

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: **Hana Makovcová**

NÁZEV PRÁCE: **Raně středověké prsteny jako šperk a symbol v kontextu střední Evropy**

TYP PRÁCE: **diplomová**

AUTOR POSUDKU: **PhDr. Kateřina Tomková**

TYP POSUDKU: **vedoucí práce**

KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **velmi dobře**
2. Využití dostupných informací k tématu: **dobře**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **velmi dobře**
4. Strukturování práce: **velmi dobře**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **dobře**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **dobře**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **dobře**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **dobře**

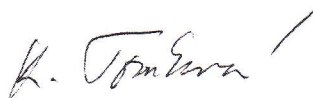
Návrh výsledné klasifikace: velmi dobře

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení: viz Příloha

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné):

DATUM: 20.5.2013

PODPIS:

H. Makovcová: Raně středověké prsteny jako šperk a symbol v kontextu střední Evropy

1. *Obsah práce.* Tématem diplomové práce H. Makovcové jsou raně středověké prsteny a jejich vyhodnocení z pohledu módního prvku a symboliky. V úvodních kapitolách autorka seznamuje s cíli a metodou práce, s deskriptivním systémem a databází, informuje o dějinách bádání. Jádro práce tvoří rozbor prstenů, opírající se o databázi prstenů z Čech a Moravy. Na kapitulu o třídění prstenů navazuje kapitola o jejich topografii. Dále je představeno typologické třídění prstenů. V rámci České republiky jsou porovnávány prsteny z Čech a Moravy, další, již méně podrobná, komparace se dotýká střeoevropského prostředí. Závěrečnou část práce tvoří kapitoly věnující se obecnějším otázkám jako jsou kulturní vlivy, problematika importů a symbolika prstenů.

2. *Databáze, deskripce a kritika pramene.* Databáze prstenů, kovových i skleněných, z Čech a Moravy je nejcennější částí práce H. Makovcové. Ocenit je třeba kritický postoj autorky k zaznamenávaným datům včetně uvědomění si mantinelů dat získávaných z literatury oproti znalosti fondu z autopsie, ať se jedná o správné zařazení k typu, detaily výzdoby či možnost rozpoznání technologie prstenu.

3. *Třídění a analýza.* H. Makovcová se zaměřila především na problematiku třídění prstenů. Musela se přitom vyrovnat s řadou dosavadních třídění, která zpravidla počítají buď s prsteny kovovými, nebo skleněnými. Správně skleněné prsteny (a kroužky) vnímá jako integrální část fondu prstenů, ne vždy se jí však podařilo udržet rovnoměrnou pozornost oběma skupinám. V rámci materiálového členění je autorkou nového vhodného označení pro prsteny z více materiálů, které označuje jako *kompozitní*.

Kapitola o topografii prstenů je příliš stručná a objevují se v ní i úvahy, která do ní nepatří (např. závěry dotýkající se provenience prstenů), zatímco zjištění, která přitom vyplývají z map v přílohách, jsou pomínuta.

V rámci typologického členění je pro autorku určující dělení na prsteny tyčinkové, páskové a pletené. Praktické důvody si kromě toho vyžádaly zařazení samostatné kapitoly o prstenech s butonem. Cennou je tabulka 2 představující vazby mezi jednotlivými základními typy a dalšími charakteristikami, z nichž lze odečíst, s jakými komplikacemi se musí vyrovnat badatel při třídění prstenů a rozhodování, které kritérium zvolit při vymezení typu. Jednotlivé typy jsou předmětem další komparace. Přínosem autorky jsou mapy dokládající rozšíření a koncentrace nálezů prstenů jednotlivých typů, stejně jako některých dalších jevů. Ilustrativní jsou grafy porovnávající nálezové kontexty, v nichž se prsteny v Čechách a na Moravě nacházejí, stejně jako grafy dokumentující formy provedení výzdoby a typy výzdob prstenů na uvedených územích. Práce H. Makovcové obsahuje cenné postřehy vyplývající ze srovnání s dalšími střeoevropskými územími a identifikuje některé charakteristické lokální typy. Správně dospěla k rozlišení dvou kulturních okruhů „západoevropského“ a okruhu nazvaného „východoevropský“, pro který by bylo třeba zvolit vhodnější termín.

Na druhé straně je třeba upozornit na nedostatky práce. Závažným problémem je jen minimální provázanost textové a obrazové části, na niž zpravidla chybí odkazy. Řada analytických závěrů zaniká v nepřesných formulacích. Práci provází chybné zařazení některých detailních informací (např. údaje správně uvedené v databázi k hrobovému nálezů prstenu v Lichocevsí versus údaj o depotu na str. 32/záměna s lokalitou Žatec a zařazení tohoto prstenu do skupiny prstenů tyčinkových na str. 53). V rámci kapitol o nálezech z mimočeských území jsou citovány příslušné publikace, nejsou však přiloženy soupisy lokalit zobrazených na mapách s uvedením publikačního zdroje. Závažným

problémem, který se projevuje v úrovni analýzy, je nejistota v chronologickém určení nálezů projevující se v chybném časovém zařazení nálezů či různorodém datování jednoho a téhož fenoménu (např. s. 49, 54, 61, 66, tab. 4). Na obranu autorky je třeba uvést obecně neuspokojivý stav chronologie raně středověkého šperku jak v Čechách, tak na okolních územích a nedostatek kvalitních přehledových prací o raně středověkém šperku, o něž by se student i odborník mohli opřít. Autorce komplikoval situaci též rozsah a velmi heterogenní charakter zdrojových informací, dotýkající se jak vlastních nálezů, tak dílčích shrnutí. Právě z tohoto důvodu bylo také nutné odstoupit od původního záměru analýzy jednotlivých nálezových celků.

Analytické využití informací obsažených v databázi a získaných z literatury není bohužel svou kvalitou vyrovnané. H. Makovcové nelze upřít snahu o formulování vlastních názorů, jejich hodnota je však různorodá. Vedle velmi cenných zjištění i zajímavých postřehů stojí závěry problematické. I když se autorka snažila vyrovnat s problematikou různých funkcí prstenů a je zařazena kapitola věnovaná symbolice prstenů, lze tuto část práce hodnotit jako obsahově a formulačně nedotaženou.

4. *Přílohy.* Obrazové přílohy tvoří důležitou částí práce přinášející řadu cenných informací. Je škoda, že se H. Makovcové nepodařilo včlenit všechny obrazové přílohy do textu tak, aby byly lépe s textem provázány. Hodnota příloh, zvláště uvedených za textem, tak zaniká. V tiskové verzi je problémem též čitelnost některých příloh, eventuálně nekvalitní reprodukce (obr. 20).

5. *Jazyková úroveň, formální úprava, citace literatury.* Jazyková a stylistická úroveň práce je nejslabším článkem práce. Práce obsahuje řadu nepřesných až zavádějících či nesrozumitelných formulací. Formální úprava je v zásadě vyhovující, nepočítáme-li výše uvedené výhrady k zařazení obrazových příloh a dílčí nedodržení stejné formy písma v seznamu literatury. Výhrady lze mít k úplnosti některých citací v textu, kde chybí uvedení stránek, a citací v Seznamu literatury, kde u řady monografií chybí místo vydání; některé citace uvedené v textu, nejsou v Seznamu literatury obsaženy (Sommer 1990; Prokisch – Küntreiber 2004). Nedostatky v gramatice a prohřešky proti edičním pravidlům jsou přítomny, ale v zásadě se pohybují v intencích, se kterými se setkáváme ve studentských pracích.

Závěr: Práce H. Makovcové je příkladem práce, ke které autorka přistupovala velmi zodpovědně a již zvláště v první fázi věnovala velké úsilí, avšak na této cestě za poznáním se zastavila na půl cesty. Přesto v rámci studia raně středověkých prstenů v Čechách a na Moravě je tato práce pozitivním krokem a pro toto studium je přínosem. I když výše uvedené nedostatky opravňují ke klasifikaci dobře, po zvážení všech aspektů práce navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

V Praze dne 20. 5. 2013

PhDr. Kateřina Tomková

